

Дзвоник

№77

Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 6 рік видання, серпень, 2013 рік

Dzbonuk (Clopotel)

№ 77, 2013 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

Над *Dzbonukom* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Людмила Дорош

Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк, Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1
тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:
redactia.clopotel@gmail.com

Dzbonuk пропонує:

- * казки
- * оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі ігри

Dzbonuk завжди радо прислухається до ваших пропозицій і друкуватиме надіслані вами спроби!

Увага! За достовірність надрукованих матеріалів відповідають їх автори!

Юрко ШКРУМЕЛЯК

Слово української дитини

Хто ти, хлопчику маленький?

Син я України-Неньки!
Українцем я зовуся
Й тою назвою горджуся!

А по чім тебе пізнаю?

По вкраїнському звичаю,
В мене вдача щира й сміла,
І відвага духа й тіла,
І душа моя здорова,
Українська в мене мова.

А скажи, де Край твій рідний?

Там, де неба круг погідний,
Там, де сонце сяє ясне
На вкраїнські діти красні;
Де лани, степи безкраї,
Де орел буйний літає,
Де Карпат вершки високі,
Де потоків дна глибокі;
Де Дністер і хвилі Прута,
Де Дніпро, старий Славута,
Де високії могили,
Що в них голови зложили
Мої предки в лютім бою
За Україну любов свою.

Як поможеш своєму люду?

Пильно все учитись буду,
Щоб свої мене любили,
А чужі щоби цинили,
Щоб про мій народ питали,
Україну шанували.
Чи при праці, чи в забаві,
Все послужу рідній справі.
Ні мастку ані труду
Жалувати я не буду,
Щоб народові України
Помогти устать з руїни, –
Все зумію перенести
Для України слави й честі.
Господа буду благати,
Щоб нам дав добра діждати!

Микола КОРСЮК

Диво грибної пори

XXIII

Хоч би як дивно, на цей раз Петрусеві не довелося довго відпочивати. Павутинка з'явилася несподівано швидко. І якась стривожена, занепокоєна, аж хлопцеві й самому стало на душі муляко й неспокійно.

– Що сталося? – запитав збаламучений.

– Що сталося? Сама не знаю і не розумію. Дорога отут за десять кроків кінчається. Далі – ліс. І не те, що ліс, а гущавина, пуша, нікуди не пройти. Сама не знаю, як нам робити, бо пробитися по той бік майже неможливо.

– Але ж нам пройти туди вкрай необхідно. Там же ваш брат і гриби.

– Сама добре знаю. Та подосі не знаю, що нам і як робити. Себто ніякої розумної розв'язки не можу піднайти.

– Тож не будемо тут гибити, – віднайшов у собі сили Петрусь.

– А що порадив би у цій ситуації твій батько?

– Сказав би не відмовлятися. А йти далі. І він знав, що говорить.

– Отож будемо робити за його порадою. Тільки запам'ятай: не оглядатися. І тепер я покладаюся на тебе і на твою кмітливість.

– Я вас не розчарую. І батько теж.

– Добре, роби, як сам знаєш. Ти повинен пробратися по той бік. Чекатиму. Мене перенесе туди вітерець. І вірю, що там зустрінемося.

У першу мить Петрусь зневірився.

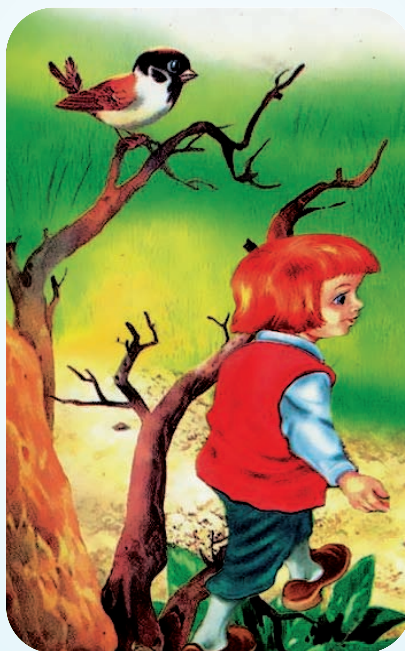
Розглянувся туди-сюди, та рятівного рішення не знаходив. Мабуть, доведеться покладатися на Павутинчині слова... І на свої сили. І довго не барився. Скіпливим оком оглянув насамперед лісову грядку. Булагуста, чагарникова, украй переплетена лозами та дубинням, а ще перемережена ожиновим густям, що перегородив усякий прохід. Ні пролазину, ні протопту, жодного людського сліду не вгледити. Одна непрохідна гущавина. Хоч волай, хоч ридай – ніхто не зарадить. Тільки ти сам можеш собі раду дати. І раптом Петрусь здався.

Осів на пожухлій траві, схиливши на груди голову. Та все тривало хвилику – дві. Бо раптом по лісу прокотився лункий розложистий голос:

– Агов, хлопче, я тут. Я тут! Чекаю!

Спочатку Петрусь не міг допетрати, чий то голос звучить по лісу. Думав – наснилося. Ніби батько гукав до нього, а знегодя зрозумів, що то Павутинка подала йому голос. І завстидався. Здавалося, ліс його обляг щільно і не

давав ані дихати, ані слова сказати. І на душі озвався гіркий докір, наче він у чомусь провинився. Схопився на ноги, тверезо озирнувся. Ліс стояв як дотепер. Тихий, осінній, на диво лагідний. І звідки ж той голос? Невже наснилося? Став приходити в себе. Та зненацька густий грибний дух налетів на нього. І запаморочив.

Людмила ДОРОШ

Як равлик розуму навчився

Жив собі на світі равлик. Як і всі равлики, він мав гарну черепашкову хатинку за плечима. Куди б не подався равлик, його хатинка завжди була з ним. Вона була для нього не тільки притулком, а й захистком. Але в лісі, де жив равлик, всі звірята були добрими й чемними, і равлику ніколи в житті ще не доводилося ховатися в хатинці від небезпеки, бо її ніколи не було.

Одного сонячного ранку равлик, як завжди, висунув свої рижки з хатинки, потягнувся, розпрямився – і вже його хатинка опинилася у нього на спинці. І враз йому прийшла в голову думка: «Чому я не такий, як усі? І білочка має свою хатку, і горобчик, і кріт, і бджілка, але тільки я ношу свою хатку за собою. От би мати й мені звичайну хатку. Де б я не був, що б не робив – коли скінчу справи, тоді й подамся додому. Мені було б і легше, і зручніше!» – так собі думав равлик, потихеньку виповзаючи з черепашки.

– Як мені легко! Який приємний вітерець! – захоплювався равлик. – Та ну її, цю хатку! Обійдуся й без неї! Чого мені марно пітлити, несучи цю тяжку черепашку! Як же я раніше до цього не додумався? – і, весело насвистуючи якусь пісеньку, поповз собі геть, навіть не оглянувшись на свою хатку – неначе вона була йому вже й не потрібна.

По лісовій стежці йшла дівчинка з кошиком, переповненим грибами. «Буде радіти бабуся, – думала вона, – бо ж так любить смажені гриби!» Тут вона побачила під купкою торішнього листа великий білий гриб, не втерпіла і, звернувши зі стежки, попрямувала його зрізати. А під шапочкою цього гриба жив великий товстий черв'як. Він уже з'їв сусідню лисичку, а тепер, облизуючись, вмовився зручно, щоб продовжувати свій безперервний обід. Він не помітив ні дівчинки, ні ножа, яким вона зрізала гриб під самий корінець.

– Ой, яка бридота! – скрикнула дівчинка, побачивши черв'яка. – Геть звідси, – обурено сказала вона і, струснувши грибом, скинула ненажеру прямо на землю.

– Неподобство! – вигукнув черв'як услід

дівчинці. – Віддай гриб, чуєш?!

Але дівчинка нічого не чула і продовжувала свою дорогу. Довелося черв'якові шукати нову хатку, новий обід. «Краще вже не житиму на грибах. Якщо знову мене ось так хтось скине, то так і всі боки можна повідбивати. Іжу я знайду, а от хатку звідки мені взяти?»

Повзе він, повзе, аж глядь – черепашка, пуста-пустісінька. Не повірив своїм очам черв'як, ушипнув себе за боки, протер кулачком очі – ні, вона таки справжня. «Тут я буду жити!» – вирішив товстун і рішуче вліз усередину.

А наш равлик гуляв по лісу, нічим не турбуючись. З ким не зустрінеться – тому й похвалиться своїм мудрим рішенням. Та чому ніхто не розділяв його блискучу ідею, чому вважали це великою дурницею? Цього равлик не міг зрозуміти.

Вже сонечко почало ховатися за очеретами, коли равлик згадав про свою хатку і, втомлений, швиденько поповз додому.

– Не підходь! Геть звідси! – почувся із равликової черепашки якийсь злий голос.

Не повірив своїм вухам наш равлик, почав пояснювати, та куди там! Завойовник навіть слухати не хотів, ще й пригрозив прочуханкою, якщо не лишить його в спокої.

Що було робити бідоласі? Весь ліс спав міцним сном, і равлик не наважувався нікого турбувати. Та й добре знав, що родини всіх лісових мешканців багатодітні, а хатки такі маленькі, що ледь для них самих місця вистачає. Знайшов равлик листочок, вкрився ним, так і просидів до ранку. Так-так, просидів, бо заснути він не зміг: вітерець, який здавався йому лагідним і приємним вдень, продував наскрізь, а ще нічні птахи вилетіли на полювання, і равлику було дуже страшно, щоб якийсь голодний дзьоб не витягнув його з-під листочка і не з'їв, як якусь звичайнісіньку вечерю.

Як тільки перші промені сонця освітили ліс, равлик подався до лісового столяра:

– Будь ласка, допоможи! – попрохав він його і розповів про своє лихо.

І ось увечері равлик мав нову, свіжо

витесану дерев'яну хатку. Та не зміг довго пронести її на спинці, бо тяжка хатка гнула його до землі, давила, не давала дихати. Зажурився равлик: «Що робити? Не для мене ця хатка...» Знову всю ніч не зімкнув повік, протрусився від страху і холоду.

Вранці, ще ліс спав, а равлик вже прямував до павука.

– Допоможи, друже! Сплети мені зі своїх павутинок хатку, але щоб тепла була і легка! – та й розповів, яке лихо скоїлося з ним.

– Приходь увечері, матимеш хатку! – пообіцяв павук. – Роботи багато, але такому горю треба зарадити. Нічого, я покличу на підмогу всю мою велику сім'ю, разом ми впораємося!

Цієї ночі в пухкій хатині з павутинок равлику було тепло і затишно. Але через деякий час почав крапати дощик, все сильніше і сильніше. Умить промкла плетена хатка, промок і равлик наскрізь. Тремтить від холоду, зуб на зуб не попадає.

Аж тоді зрозумів равлик, що кожному найкраща його власна хатка. Та що міг зробити бідолаха, щоб повернути її? Сидить він біля мокрої купи павутиння, яке ще вчора було такою гарною хаткою, і плаче. Аж тут летить горобчик, почув його плач та й питає:

– Що сталося, равлику? Чому так гірко плачеш?

– Велика дурниця прийшла мені в голову: залишати хатку-черепашку на цілий день і лише вночі спати в ній. А туди заліз черв'як і не хоче звідти виходити. Я вже спробував користуватися дерев'яною хаткою, плетеною хаткою, але переконався, що вони – не для мене. Моя хатка – для мене найкраща! Але я її втратив... – заплакав ще сильніше равлик.

– Не плач! Здасться, я знаю, як тобі допомогти! Веди мене до своєї хатки!

Наблизилися вони до хатки равлика, а звідти чути хрумкання – то ненажерливий черв'як затягнув чималий шмат гриба у хатку, вмовстився зручно і жує.

– Ану виходь звідти! Це не твоя хатка! – наказав горобчик.

А ненажера і вухом не веде, далі кладе в рота кусень за куснем і спокійно смакує.

– Якщо не вийдеш, то я всуну свого дзьоба в цю черепашку і не просто тебе викину, а з'їм. А ти, мабуть, смачний, он який товстий та вгодований!

Злякався черв'як, почувши ці слова, швиденько виліз і поповз геть від хатинки.

Радошам равлика не було меж! Він подякував горобчику і сказав:

– Вибач, що прощаюся з тобою так швидко, але мені так не терпиться поскоріше зайти у свою рідну хатку.

Залізши в хатку, равлик полегшено зітхнув:

– Як добре у себе вдома!

Надія КРАСОТКІНА

Серпень

А за вікном останній місяць літа
Гуде бджолою, квіткою цвіте.

Нагнулась яблуня вся щедрістю
налита,

Відколосилось збіжжя золоте.

Трава шовкова стелеться під ноги,
В небесній синяві лелечий ключ
летить.

Пташиний голос сповнений

тривоги,

Прощальними акордами дзвенить.

Краса природи, щедрість віковична,
Серпневий день, струмує ще
теплом.

На цій землі все дороге й незвичне.
І хочеться, щоб завжди так було.

Щоб небо хмарку в озері купало,
А на сосні сріблилася роса.

Щоб все цвіло, сміялося, співало
І всіх до себе вабила краса.

Щоб стежечка стелилася під ноги –
Стежина, що веде у дивосвіт.

І щоб щасливі всі були дороги,
Серед лісів, серед людей і квіт.

Останній місяць літа догорає
Спекотним днем, то дощиком
пройде.

Усе ще літо, але кожен знає,
Що осінь тихо в край до нас іде.

Марія ЧУБІКА

Бджоли раді цвіту, а діти – літу

Канікули продовжуються. Літо в повному розгарі. Довгі дні сонячні й теплі, а інколи жаркі. Деколи повіває легенький вітерець і трохи освіжує повітря.

Четверо хлопців: брати Василько та Миколка та брати Рома й Денис – добрі друзі. У школі вони відмінники, а під час канікул вміють добре організувати свій вільний час. Вони люблять допомагати своїм батькам під час сінокосів. Часто йдуть одні до других навзаєм. Менші носять косарям їжу та воду, а старші вже косять із косарями, бо батьки задовольнили їхнє прохання і змайстрували їм коси із меншим кіссям. А ще вони люблять стояти на копицях.

– Ой, як цікаво, бо вижу, як на долоні, все наше село та ще й Луг, що на Україні, – весело крикнув Рома.

– А я бачу нашу хату, бо вона крайня на Горах, – мовив Василь.

Уважно, мов досвідчені селяни, розкладали на копиці сухі пласти сіна, щоб копиця була гарною. На верхечок копиці натягали так званий калач або вінок, щоб дощ не пробив і щоб не змокла.

Опісля старші підставляли одному з них ноші – товсті ялові чи смерекові дрючки, добре вистругані, щоб легко просилити їх під навилوک і не поранити собі руки.

Деякі селяни встромляють у копицю вила і хлопець спускається ними, як сходами.

Газда обчісував копицю:

– Моя гарніша, моя гарніша, – підскакуючи, кричав Василько.

– Неправда, моя найгарніша, – заперечував Рома.

– Обидві копиці такі красиві, як намальовані баронські груші.

– Ростить великі, розумні та най Бог дасть вам здоров'я, щастя та добрий розум, – побажала їм газда.

Хлопці рушили в напрямку села.

– А завтра пропоную йти порибалити, – сказав старший з них – Василько.

– Я згідний, – скрикнув Рома.

– Я теж, я теж, – додали Миколка та Денис.

– Тепер йдемо на Шутирки, бо тут річка мілка, то, мабуть, і водичка тепла, і ми скупаємося.

– Так, так, – згодилися решта хлопців.

Наступного ранку, коли золоте сонечко, вставши над Кимпою, віщувало гарячий день, я прогулювалася берегом Тиси, вдихаючи на повні груди насичене киснем повітря, і побачила вже хлопців, які прийшли рибалити. Я запримітила, що кожен з них мав по дві вудочки.

– А ви що, нараз двома вудками ловитимете рибу? – перепитала я.

– Так. Зараз ви побачите, – відповів один із них.

Незабаром два старші хлопці спритно зрубали кілька добрих вербових гілок, обклали їх знизу камінням. На верху кожна з них мала вигляд рогатки і стояли вони у вертикальній позиції.

Закинули вудки близько гілок, на які поклали по вудці, а самі взяли інші вудки і стали неподалік ловити рибу.

Все це вони робили охоче, немов досвідчені рибалки.

Коли сонце вже стояло над їхніми головами і пекло, вітерець, мабуть, помандрував у інші краї або просто заховався за грунь, щоб перепочити, лиш Тиса тихо пливла в далечінь, обмиваючи обидва береги села, яке колись носило таку саму назву, я підійшла до молодих рибалок і побачила, що у їхніх кошиках лише кілька малесеньких рибок.

– А що, хлопці, не клює? – запитала я.

– Не клює, – майже разом відповіли вони і я відчула в їхніх голосах дивне розчарування.

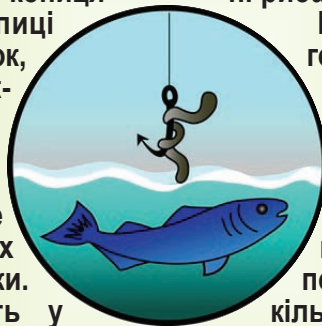
– Не клює, бо тітка Анна перейшла нам дорогу із порожнім відром, – з досадою додав Денис.

– Нічого, нічого, завтра обов'язково буде клювати, бо ми їм принесемо макаронів – куш- кушу, – сказав пригнічений Миколка.

Як на команду, всі четверо скоро роздяглися і шубовснули у воду, бо на протилежному березі хлопці вже скакали зі стовбура старезної верби у глибоку воду, а високі бризки падали на наш край.

Веселий галас не вгавав аж до вечора, коли до Тиси прийшли купатися лужанські легіні.

Змучені, але веселі, поверталися хлопці додому і вірили, що завтра риба обов'язково коливатиме.

24 серпня – День незалежності України

Микола СИНГАЇВСЬКИЙ

Мати-Україно

Перше наше слово з нами повсякчас,
Мати-Україно, ти одна у нас!
Ниви і діброви, і садів окрас –
Рідна мати Батьківщино,
Ти ж одна у нас!

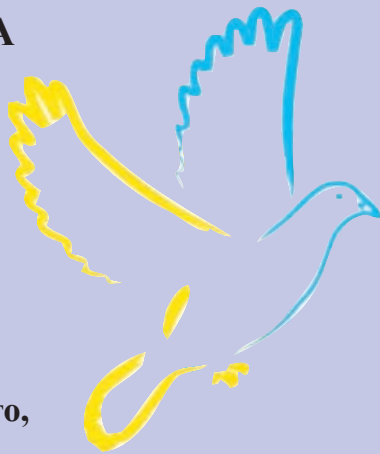
Хай же мир і дружба поєднають всіх,
І дзвенить дитячий безтурботний сміх.
Нам зоріє доля світла і ясна.
Рідна мати Батьківщино,
Ти ж у нас одна!

Іванна САВИЦЬКА

Україна

Україна, любі діти,
Наш чудовий край.
Там ліси і полонини,
І луги, і гай.

І річок прудких багато,
І рибок в них тьма,
Все те, все, кохані діти, –

Вітчизна свята.
Україна – це біленьки
У садках хатки,
Ниви збіжжям засіяні,
Запашні квітки.

І міста розлогі, чисті,
Знай, дитя, це, знай.
Україна наша рідна –
Це чудовий край.
Україно, Україно,
Мій рідний краю,
Цілим серденьком дитини
Я тебе кохаю.

І щодня шлю молитву
Всевишньому Богу,
Щоб послав нам в Україну
Щасливу дорогу.

Олесь ЛУПІЙ

Дорожчої нема

Рано, рано сонце встало,
Україну привітало,
Побажало їй добра,
Усміхнулось до Дніпра,
до Дністра і до Дунаю,
до Шевченківського краю,
де живуть усі віки
Українці – козаки.
Рано, рано сонце встало,
Гарних діток привітало,
Побажало швидко встати
Та розумними зростати,
Шанувать свою родину
І любити Україну,
Бо вона у нас одна,
І дорожчої нема.

Михайло ТРАЙСТА

Горда мурашка

Давним давно була собі на світі Мурашка Палажка, яка не хотіла жити разом зі своїми посестрами в мурашнику, а збудувала собі малюсеньку хатину під старим-престарим Дубом, який тільки дивується з її примх.

– Всякого видав, всякого чував, але такого, щоб мураха жила самотньою, не видав і не чував, – бурмотів собі під ніс старий.

А Палажці байдуже, тільки тр і робить що хвалиться цілей день та в гості ходить. То до Їжачка та Зайчика, які теж побудували собі хатки між коріннями столітнього дуба, чи то полізе гілкою в гості до Горобчика, чи до Синички, які звили собі гнізда на гілках старого, чи в дупло до Королика залізе, а вони нагодують її, махнувши лапою чи крилом, – скільки там Мурасі треба.

Та одного разу Палажка знайшла на стежині, що вела до криниці, велику доспілу червону ягоду черешні.

– Ой, з такою черешенькою можна зиму перезимувати, – крикнула з радощів і почала міркувати, скільки банок варення та компоту вийде з ягоди черешні. А тут, як з-під землі, появився Їжачок.

– Давай, Палажко, я тобі на голках черешеньку додому понесу.

– От і знайшовся мені хитрун, не треба мені ніяких голок, – крикнула перелякана мурашка, боячись, що той попросить покуштувати з її варення або з компоту.

Та тільки що відійшов Їжачок, аж тут Зайчик у помічники проситься:

– Давай, Палажко, я тобі в лапках черешеньку додому понесу, бо ти не в змозі її понести.

– Та що ти?... Не треба мені ніяких голок, ніяких лапок, ану пантруй своєю

дорогою! – розсердилась Мурашка.

Зайчик махнув вухом і пішов собі. Аж тут летить Горобчик, дивиться, як Палажка мучиться, а далі каже:

– Ой, Палажко, завелика вона для тебе, давай я допоможу тобі – твою черешеньку під крильце візьму.

– Не треба мені ні голок ні лапок, ні твого крильцяти, залиште мене в спокої.

Здивований Горобчик пурхнув собі, а Мурашка обходить черешеньку, пробує спину під неї пхати. Аж тут летить Синичка.

– Почекай, Палажко, я тобі черешеньку в дзьобі додому понесу.

– Та що це з вами всіма? Не треба мені ні голок ні лапок, ні крильцяти, ні дзьобів, – розкричалась Мурашка і знову спину під черешеньку пхає.

– Ой, Палажко! Почекай, я тобі допоможу, твою черешеньку в кігті візьму, і з нею... – не доказав Королик, бо Палажка, аж підскочила до нього:

– Ану на вас всіх! Не треба мені ваших голок, лапок, крильцяти, дзьобів та кігтів, я сама собі...

Королик відлетів собі, в лісі почало вечоріти, а Палажку прислонила черешня та так тисне, що та аж очі вилупила, ледве сопе, ніяк не може вибратися з-під неї.

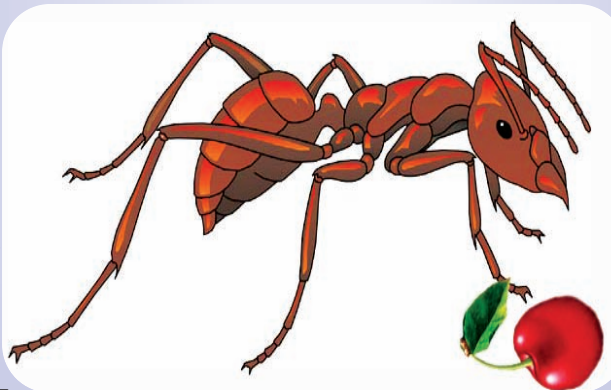
– Їжачку!.. Зайчику!.. – гукає, але ледь сама себе чує.

– Горобчику!.. Синичко!..

Та хто їй відповість, адже в лісі вже темна ніч.

– Королику!.. – спробувала востаннє, бо на стежині появилася Лисичка, яка вийшла на полювання.

– Ось яка гарна черешенька! – зраділа Лисичка і проковтнула її разом з бідною Палажкою.

Ірина МОЙСЕЙ

Дивна квітка

Виснажені денною спекою квіти стрепенулися і зраділи, уздрівши Марянку з поливалкою в руці, яка наблизилася до квітника. Дівчинка дуже любить свої квіти, доглядає їх, підв'язує, виполює бур'ян, розпушує землю і, коли не дощить, неодмінно поливає. А квіти в свою чергу дуже люблять Марянку, радують її барвистим цвітінням і чарівними ароматами.

Взагалі у квітнику панує мир і спокій, але подеколи, як це буває між сусідами, квіти можуть і посперечатись. Ось, недавно Чорнобривці посварилися з Півонією: розрослась, мовляв, нахабно, і притіняє їх від сонця. А то було Троянда похитнулася від подуву вітерця і вколола стрункого Гладіолуса. Той весь зашарівся, хотів посварити необачну сусідку, та Ромашки так розсихотілися, що йому минула вся охота до сварки.

Ромашки – найвеселіші квіти в квітнику, завжди усміхнені, ніколи нічим не журяться і ні з ким не конфліктують, бо така у них вдача. Матіола і Духмяний тютюнець теж не сварливі, але їм і ніколи сваритися із сусідами, бо вони цілий день сплять, прокидаються лиш увечері, коли заходить сонце, і наповнюють квітник, – та що квітник, всю околицю! – п'янкими ароматами. Теплими ночами Марянка не зачиняє вікно, і тоді в кімнату хвилями плинуть чарівні аромати її улюбленців. На підвіконню живе ще одна квітка – загадкова Орхідея. Коли вона з'явилася, квіти, задерши голівки, довго розглядали її, одні заворожені химерною красою, інші із заздрістю, а Троянда, яка досі вважала себе королевою краси в квітнику, ледь не розплакалася, зрозумівши, що тепер у неї з'явилася серйозна конкурентка. Згодом всі звикли до Орхідеї і, незважаючи на те, що вона жила на підвіконні, а не в квітнику, зарахували її до своєї «квіткової родини».

Та одного дня на підвіконня поряд з орхідеєю Марянка поставила ще один горщик. В тому горщику росло щось дивне, досі квіти не бачили такого. Весь квітник сотнями різнобарвних оченят витріщився на нового сусіда.

– Яке ж воно негарне, маленьке, пузате!.. – констатувала Троянда, відчуваючи в душі полегшення, що наразі нової конкуренції не передбачається.

– А може то двій родич? Дивись, скільки на ньому колючок... – не оминув нагоди Гладіолус пригадати Троянді прикрий випадок.

Ромашки дружно захихотіли і, як завжди, першими

вступили в розмову з новоприбулим:

– Ей, ти хто? Як тебе звуть?

– Я Кактус, – тихо відповів новий житель підвіконня.

– А ти – квітка? Як ти цвітеш? – не вгавали Ромашки.

– Не знаю, я ще малий і досі ні разу не цвів, – зітхнув Кактус.

Минали дні, а Кактус і не збирався цвісти. Квіти почали втрачати інтерес до нього, лиш деколи брали його на кпини, кепкували з його вигляду. Та й Марянка, здавалось, не любила його так, як інших, бо поливала значно рідше. Та одного дня, коли про нього вже майже забули, несподівано зойкнула Орхідея:

– Ой, що це?

Всі повернули голови до підвіконня і побачили, що з колючого сусіди вистромилися величезні пагінці. Ще кілька днів слідували, як ті пагінці ростуть, а на їх верхівках формуються пуплянки.

– Таки зацвіте! – щиро раділи Ромашки, з нетерпінням чекаючи моменту.

І той магічний момент настав. Одного вечора набубнявілі пуплянки розпукнулися.

На маленькому Кактусі почали розкриватися білосніжні квіти неймовірної краси. Здивовані жителі квітника досі не бачили, щоб квіти розкривалися так швидко, на їх очах за якусь годину пуплянки перетворилися на великі, набагато більші за самого Кактуса квіти, схожі на... Вони не знали, на що схожі, бо ці квіти були неповторної краси...

Наступного дня, ще до схід сонця Кактусові квіти зів'яли.

– І це все? – розчаровано запитала його сусідка Орхідея.

Кактус зітхнув.

– Не сумуй, малий, – підбадьорив його Гладіолус. – Такого спектаклю давно в нас не було.

– Так, так, – погодилися Ромашки.

– Це було неймовірно, захоплююче, чарівно! – зателенькали дзвіночки.

– А головно, ми тепер переконані, що ти – один із нас, – поважно закивала пишними квітами Півонія. – Ти належиш до нашої «квіткової родини».

Відтоді з Кактуса ніхто не насміхався, ніхто не кепкував з його непривабливості, і майже щодня усі заглядали, чи не з'явився у нього новий пагінець.

Всеволод НЕСТАЙКО

Пригоди їжачка Колька Колючки та його вірного друга й однокласника зайчика Косі Вуханя

Частина II

(Продовження з попереднього номера)

Хропуни посхоплювалися з ліжок і щось белькотіли, ревіли і метушилися.

Хропулія, солопіючи зі сну, люто плямкала губами. Маестро Губус безладно вимахував диригентською паличкою.

– Граємо в «дочки-матері», граємо в «дочки-матері!..» – загукав грайлик і заспівав:

– Граємо-граємо! Спати всіх вкладаємо! Граємо-граємо! Спати всіх вкладаємо!

Маестро Губус влад йому замахав диригентською паличкою, хропуни одразу знову захропли, Хропулія відкинулася на подушки і теж захропла.

– Ой! А де ж Позіхайло? І Колько Колючка? І Хрюша? – озираючись, промовив Кося.

Ні хропуна Позіхайла, ні Колька, ні Хрюші в палаці не було.

РОЗДІЛ VII

– Боюсь, чи не... – почав грайлик, але далі сказати вже не встиг, бо його враз відмухнуло з палацу.

Кося вискочив слідом за ним.

– Боюсь, чи не провалились вони крізь землю, – сказав грайлик, обтрушуючись від павутиння у куцах під вікном.

– Як це – провалились крізь землю? – здивувався Кося.

– Дуже просто. Як усі в казках крізь землю провалюються. Бо на землі я їх одразу б знайшов. Я ж у піжмурки най-

більший грайлик з усіх грайликів на світі. Недарма мене Трататоля звать.

– То що ж це тепер буде? – розгубився Кося. – Це я тепер свого друга Колька вже й не побачу?

– Якщо вони під землею, їх тільки одна гра врятувати може.

– Яка?

– «Гори-гори ясно!», тобто «Горюдуб».

Там, під землею, цієї гри страшенно не люблять, просто жах. Там же зовсім темно. І навіть згадка про всяке світло для підземних чаклунів – сверблячка в носі.

– То давай швидше!

– Давай! Але ти мені допоможеш. Будемо з тобою дірки у землі шукати й гукаати туди.

– Гаразд, – погодився Кося.

І побігли вони з грайликом дірки у землі шукати.

Де яку дірку знайдуть, нору, промоїну чи ще щось, нахилиються і гукають:

*Гори-гори ясно,
Щоби не погасло!
Гори-гори ясно,
Щоби не погасло!*

Бігали-бігали, гукали-гукали, Кося вже й надію втрачати почав.

Аж тут несподівано з-під землі, з нори якоїсь – жух! – як з гармати, вилетіли Хрюша й Колько. Тричі у повітрі перевернулися і на землю – геп!

Добре, що у м'якеньку, засновану павутинням траву впали. Не забилися навіть. Кося до них радісно:

– Ой! Живі! А я вже зовсім духом занепав. Де ж це ви були?

– Та під землею ж, – скривився Колько. – Ото ж як гамкнув мене Позіхайло, то заволав на все горло і ротяку знову широко роззявив. Я й вискочив одразу. А Позіхайло до стелі підстрибнув і – гурр-гурр! – провалився під землю. І ми з Хрюшею разом з ним. Ох, і темно ж там, під землею! Ох, і гидко!.. Якісь химери на нас одразу посунули, холодом мокрим огорнуло... Брррр!.. Спасибі, що ви нас визволили.

– Спасибі, – жалібно шморгнула п'ятачком Хрюша. – Це я... в усьому винна.

– Ну, не будемо баритися, – сказав грайлик. – Ходімо назад у палац Ледарила мерщій. Треба ж вам тепер швидше у живе життя повертатися.

І грайлик чогось зітхнув, і на мить в очах його згасла усмішка.

І Косі раптом здалося, що грайлик став наче менший, ніж був.

Чи то, може, навпаки, Кося збільшився?

Хто його зна...

Ніколи було про це думати. Треба було назад у палац Ледарила поспішати.

І от знову перед ними похмура непривітна Кам'яна Пустеля.

Химерне каміння, схоже на живих істот, громадиться.

– Ще трохи, і залишилися б ви всі навіки у цій Пустелі, – сказав грайлик. – Щоб ви знали, – сон, яким присипляє Ледарило, не простий, а чарівний. Мертвий сон. Той, хто три тижні таким сном проспить, – обертається на каміння. І в хропунів теж доля така. Через кожних три тижні Хропулія нових хропунів набирає. Оце каміння – ті, кого приспав Ледарило...

Глянули Кося, Хрюша і Колько на заснованих павутинням сірих мертвих кам'яних істот і аж похололи. Яка ж то небезпека на них чатувала!..

Швидше, швидше з цієї страшної Пустелі!..

Незчулися вони, як і Пустелю і Ліс Дрімучий пробігли.

Аж от нарешті і палац Ледарила.

Ще здаля пісні вони почули.

(Продовження в наступному номері)

Наталія КОЗЛЕНКО

Незалежна і Єдина

*Що то, діти за країна –
Неба синього блакить,
На ланах у серпні жито
Стиглим золотом блищить?*

*У якій, скажіть, країні
Клімат лагідний, м'який?
Бог відводить буревії,
Негаразди всіх стихій?*

*Люди мудрі, працьовиті
У країні тій живуть.
На чуже не зазіхають
І свого не віддадуть.*

*У якій іще країні
Так земля родить охоча?
Наче пісня солов'їна –
Мова ніжна і співоचा?*

*Гори є і полонини,
Є моря, річки, ліси...
Загалом, то є країна
Невимовної краси!*

*Гордо, голосно, дитино,
Ти назви ім'я країни,
У якій, хвалити Бога,
Народився і живеш.*

*Їй дочкою є чи сином
І, коли ти підростеш,
Будеш їй творити славу,
Розбудовувать державу.*

*Отже, зветься ця країна,
Незалежна і єдина –
Наша ненька – Україна!*

Українська народна казка

Півник і двоє мишенят

Жили собі двоє мишенят – Круть та Верть і півник Голосисте Горлечко. Мишенята було тільки й знають, що танцюють та співають. А півник удосвіта встане, всіх піснею збудить та й до роботи береться. Ото якось підмітав у дворі та й знайшов пшеничний колос

– Круть, Верть, – став гукати півник, – а гляньте-но, що я знайшов!

Поприбігали мишенята та й кажуть:

– Коли б це його обмолотити...

– А хто молотитиме? – питається півник.

– Не я! – одказує одне мишеня.

– Не я! – каже й друге мишеня.

– Я обмолочу, – каже до них півник. І взявся до роботи.

А мишенята й далі граються.

От вже й обмолотив півник колосок та й знов гукає:

– Гей, Круть, гей, Верть, а йдіть гляньте, скільки зерна я намолотив!

Поприбігали мишенята.

– Треба, – кажуть, – зерно до млина однести та борошна намолоти.

– А хто понесе? – питає півник.

– Не я! – гукає Круть.

– Не я! – гукає Верть.

– Ну, то я однесу, – каже півник. Узяв на плечі мішок та й пішов.

А мишенята собі одно скачуть – у довгої лози граються.

Прийшов півник додому, знов кличе мишенят:

– Гей, Круть, гей, Верть! Я борошно приніс. Поприбігали мишенята, порадили:

– Ой, півничку! Вже тепер тісто треба замісити та пиріжечків спекти.

– Хто ж міситиме? – питає півник. А мишенята й знов своє:

– Не я! – пищить Круть.

– Не я! – пищить Верть.

Подумав, подумав півник та й каже:

– Доведеться мені, мабуть.

От замісив півник тісто, приніс дрова та й розпалив у печі. А як у печі нагоріло, посадив пиріжки.

Мишенята й собі діло мають: пісень співають, танцюють.

Аж ось і спеклися пиріжки, повиймав їх півник, виклав на столі.

А мишенята вже й тут. І гукати їх не треба.

– Ох, і голодний я! – каже Круть.

– А я який голодний! – каже Верть. Та й посідали до столу.

А півник і каже:

– Стривайте-но, стривайте! Ви мені перше скажіть, хто знайшов колосок.

– Ти, – кажуть ми-

шенята.

– А хто його обмолотив?

– Ти, – вже тихіше відказують Круть із Вертем.

– А тісто хто місив? Піч витопив? Пиріжків напек?

– Ти, – вже й зовсім нищечком кажуть мишенята.

– А що ж ви робили?

Що мали казати мишенята? Нічого. Стали вони тут вилазити з-за столу, а півник їх і не тримає. Хто ж отаких лінухів пиріжками пригощатиме?

Загадки

Спробуй, друже, відгадати,
 Що за стрій у небесах:
 Чи клубки пухкої вати,
 Чи то пір'я з крупних птах,
 Чи біжить овець отара?
 Ні, пливуть це білі ...
 (ндпвхх)

У гаю, на лузі, в полі –
 Скільки там квіток!
 Ми нарвали їх доволі,
 Потім посідали в полі,
 Щоб сплести...
 (жоніа)

В полі жовті промінчата
 Шелестять, немов зайчата,
 А вусаті ж їхні віти!
 Що це, друзі? Мабуть...
 (ошпжж)

На просторах поля золотого
 Сині зірочки тремтять.
 Мов шматочки неба голубого,
 Виграють, виблискують, горять.
 (Волошки)

Зроби власними руками!

Аплікація «Море»

Для моря вам потрібен картон А4 блакитного кольору і маленькі кольорові шматочки паперу, з яких ви зможете зробити морських мешканців.

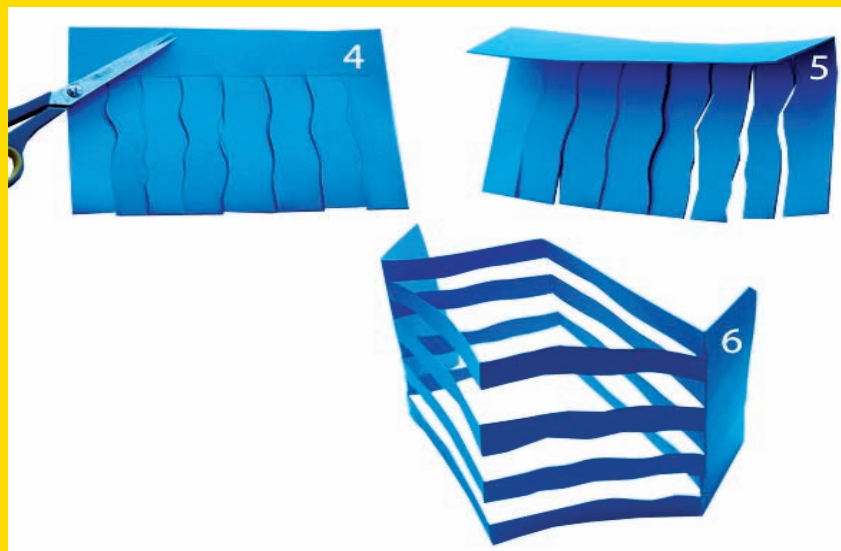
Складіть блакитний аркуш картону навпіл. Намалуйте на ньому 7-8 хвилястих ліній, починаючи зі складеного краю, але не доходячи до кінця аркуша, як показано на малюнку.

Розкрийте аркуш і позагинайте смуги-хвилі у змінному напрямку - одну всередину, іншу - назовні. Коли море буде готове, приклейте до хвилячок морських мешканців.

Переклад з болг. Людмили Дороси,
джерело: <http://krokotak.com/>

Виріжте лінії-хвилі і вигніть краї з правого та лівого боку, як це показано на малюнку.

І граємося, і вчимося!

Літня пригода зайчиків

(Вироблення завбачливої і нешкідливої поведінки)

1. Читаючи (слухаючи) віршик про літню пригоду трьох зайчиків, розгляньте уважно малюнок. Який уривок з вірша на ньому зображено?

буйте продекламувати віршик, орієнтуючись за вашими послідовними малюнками.

З ЛІСУ ЗАЙЧИКИ ІШЛИ

*З лісу зайчики ішли,
Кавуна вони знайшли.
їли, їли кавуна,
Так і виїли до дна.
Хить його туди й сюди –
Покотили до води.
Заї-зайчики смішні
Попливли на кавуні!
Попливли на кавуні,
Наче й справді на човні!
Та як далі відпливли –
З ляку слізки потекли...
А матуся зирк із хати:
Попливли її зайчата!..
Каже гусочці зайчиха: –
Порятуї зайчат від лиха!
Добра гусочка зайчат
Завернула вмить назад.
Чим кінчаються пригоди? –
Не робіте, діти, шкоди!*

Леонід Полтава

2. Проведіть гру: намалюйте на окремих малюнках кожну строфу віршика. Потім нехай ведучий показує почергово малюнки, а учасники гри – гуртом чи індивідуально – проказують строфу, в якій описано показаний ведучим малюнок. Порозважайтеся досхочу!

3. Вивчіть віршик напам'ять. Накрийте текст аркушем паперу і спро-

4. Проведіть бесіду на тему цього віршика за такими запитаннями:

- Коли знайшли зайчики кавун?
- Що вони з ним зробили?
- Чим став кавун для зайчиків?
- Яка неприємність/пригода трапилася зайчикам на річці?
- Як були врятовані вони з небезпеки?
- Чим могла закінчитись пригода зайчиків, якби гусочка не врятувала їх?
- Розкажіть пригоди, які, можливо, трапилися вам. Як вони закінчилися – щасливо чи нещасливо? Чого доброго можна навчитися з літньої пригоди зайчиків?

Подав І. Ребошанка

Сторінка народознавства

Серпень – місяць хлібороба

Назва місяця походить від слова «серпанок». Це легка пелена, що застигає й огортає землю. Завдяки сонячному та місячному серпанку земна природа захищається від згубного впливу нечистої сили. Саме тому в цьому місяці святкують Три Спаса.

Серпень – останній місяць літа, найголовніший у сільському господарстві. Селянину та фермеру треба провести в ньому три основні роботи: викосити, зібрати врожай, зорати, та ще й засіяти.

1 серпня – Пресвятої Мокрини. За цим днем визначали, якою буде осінь: якщо зранку йтиме дощ – осінь теж почнеться дощами. Якщо дощ опівдні – дощова буде середина осені, а задощить надвечір, буде з дощами кінець осені. Примітили й таке: дощ на Мокрини застерігав – наступного року буде мокре літо і добре вродять жита.

2 серпня – Святого Іллі Пророка. Ілля. Його вважали охоронцем врожаю, розпорядником дощів і злив, покровителем грому та блискавок, називали Іллею-Громовержцем. До Іллі найобачніші господарі намагалися закінчити жнива і під грозу казали дітям, що то святий Ілля на полі копи лічить і гнівається, посилаючи громи і блискавки на лінивих і недбайливих.

6 серпня – Мучеників Бориса і Гліба. До цього дня повсюди в Україні достигали всі хліба: «Прийшов Борис і Гліб – достиг у полі хліб»; «На Бориса і Гліба берися до хліба»; «Борис і Гліб сіють ранній хліб». А ще у цей день починали збирати гриби.

7 серпня – Ганни-холодниці. За цим днем прогнозували погоду на всю зиму: яка погода до обіду – така зима до грудня, а яка після обіду – така буде після грудня. Якщо ранок

холодний, то й зима буде сувора й морозяна, а коли йде дощ – часто випадатимуть сніги.

9 серпня – Пантелеймона-Паликопа. Якщо хто возить копи з поля на тік у день Пантелеймона, то ризикує, що за таку неповагу до свята згорять у нього копи, а іноді й дворище спалить Паликопа. Якщо у цей день сталася пожежа, то загасити її можна тільки після того, як тричі обійти навколо хати чи току з іконою святого Пантелеймона-мученика.

14 серпня – Маковія і Першого Спаса. На Маковія в церквах відправляють пообідню службу Божу, святять мак, волошки й чорнобривці. З Маковія починається найкоротший двотижневий Успенський піст – Спасівка. З цього дня починають відлітати у вирій ранні птахи.

19 серпня – Спас Великий. Одне з найбільших річних християнських і хліборобських свят, його ще в народі називали святом урожаю. До цього часу закінчуються жнива. У день завершення жнив буває сільське свято – обжинки.

28 серпня – Успення і перша Пречиста. У цю пору повністю закінчували жнивувати, натомість розпочинали сівбу озимини. Після Успення вже починається «молоде» бабине літо. Якщо в цю пору гарна погода, то в «старє» бабине літо, після 11 вересня, передбачалася негода.

29 серпня – Нерукотворного Образа Ісуса Христа. На третього Спаса колись випікали з нового врожаю хліб, пиріжки, печиво, пригощали ними родичів і сусідів, похваляючись добрим врожаєм. Якщо цього дня починали відлітати журавлі – чекали ранньої зими.

Наталія ДОВБНЯ

Маленькі дударі

Слова В. Морданя

Не поспішаючи

Музика К. Мяскова

mf

Вста - ли ра - но, до зо - рі,
 слав - ні дру - зі - ду - да - рі.
 Піс - ню гуч - но за - сур - ми - ли,
 все се - ло о - по - віс - ти - ли.
 Ду - ду - ду, ду - ду - ду,
¹все се - ло о - по - віс - ти - ли.

Встали рано, до зорі,
 Славні друзі-дударі.
 Пісню гучно засурмили,
 Все село оповістили.
 Ду-ду-ду, ду-ду-ду,
 Все село оповістили.

Двічі

Ду-ду-ду, ду-ду-ду,
 На жнива усіх скликає.

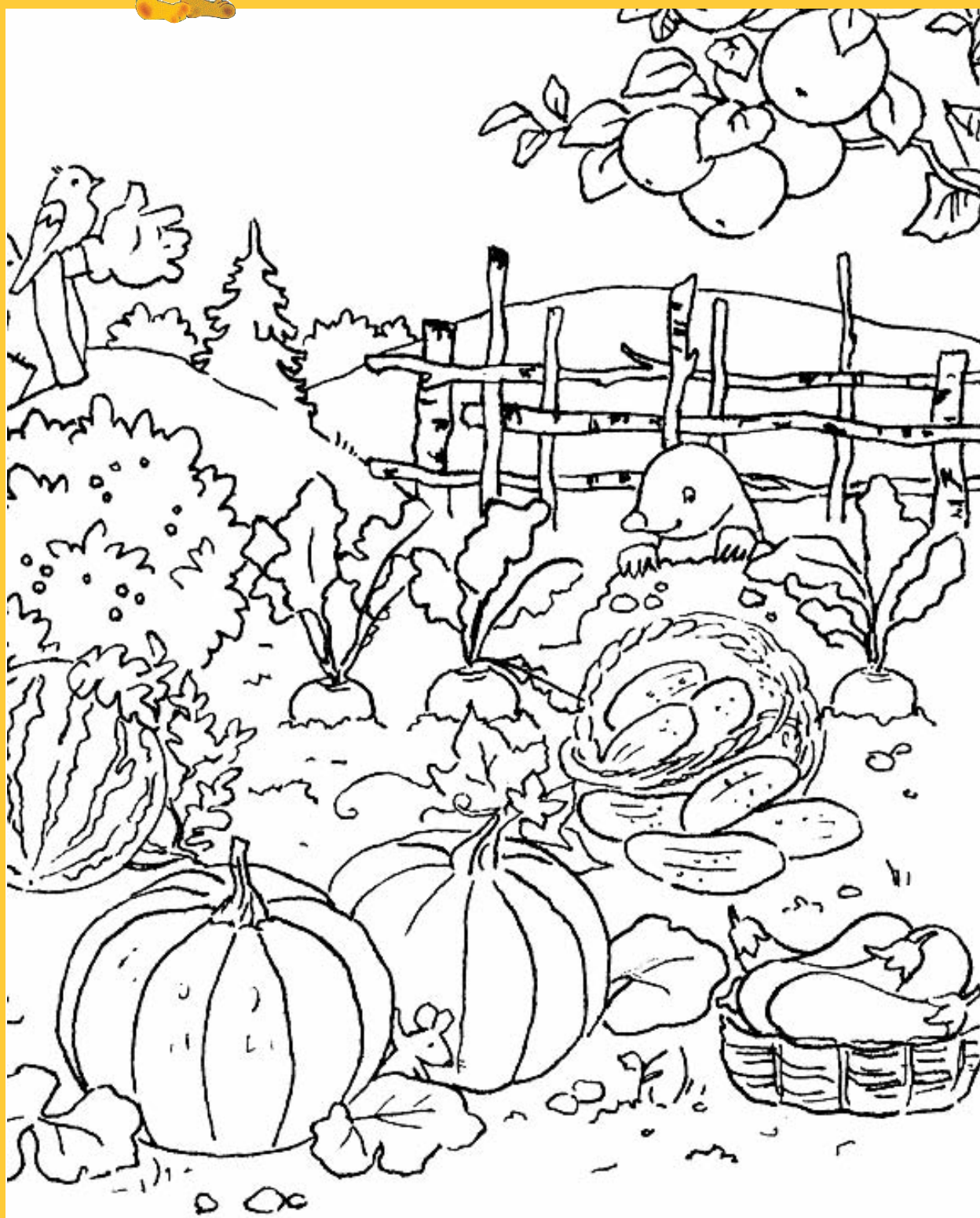
Двічі

– День сьогодні урочистий,
 Колосок дозрів зернистий,
 Низько голову схиляє,
 На жнива усіх скликає.

Розмалюй сторінку

Пограймося!

Половання на змія

ІНДІЙСЬКА ГРА

В Індії сила-силенна змій, яких вважають священними істотами. От вони й повзають, де тільки їм заманеться. Є в Індії умільці, які «заворюють» їх, змушують танцювати під звуки дудочки. Ну, та всіх змій не «заворюєш». Багато людей гине від їхніх укусів.

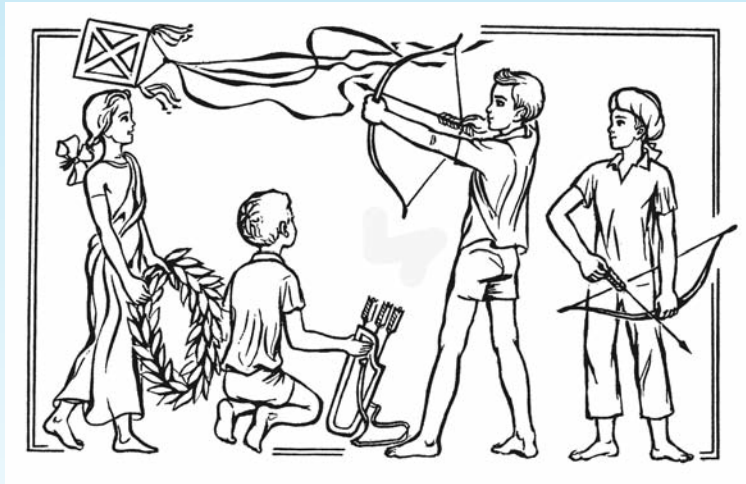
Мабуть, саме тому індійські діти й вигадали гру, в якій полюють на «змія», тільки не простого, а крилатого. Він хоч і не справжній – паперовий, а все одно – страх який підступний!

Тож усі, у кого є лук, посилають у змія стрілу за стрілою.

Змій сердито метляє хвостом, хижо кидається то туди, то сюди і, якби не міцна шворка, до якої він прив'язаний, заподіяв би лихо.

Отут хтось і вціляє у нього стрілою.

Усі діти вітають стрільця і одягають йому вінок із квітів.

Водоноси

ІТАЛІЙСЬКА ГРА

Літо в Італії дуже жарке. І як немає тут довго дощу – жди біди.

Італійці ще в давнину навчилися боротися з посухою. Рили канали, зрошували виноградники й поля. Ну, а в дітей навіть деякі ігри не обходяться без води. От хоч би й «Водоноси».

Станьте де-небудь на моріжку у дві колони. Перед кожною поставте відерце з водою та ківшик, а кроків за двадцять від них – по пляшці. Щойно пролунає сигнал починати гру, ті, що

стоять першими, зачерпують ківшиками воду і мчать кожен до своєї пляшки. Вилий воду у пляшку – і якнайшвидше вертайся назад, щоб передати ківшик товаришеві. Котрий гурток дітей наповнить пляшку раніше, той і переміг.

Ще жвавіше проходить ця гра, якщо воду носити в блюдцях.

Пишаємося нашими дітьми!

Любі діти!

Ось і осінь наближається. Розкидає навсебіч своє різнобарв'я. Веселиться ліс, поля вдягаються у багатотонні шати. Сади пишаються своїми пишними плодами. І ниви – теж за ними. Щедра осінь виносить свої дари. Як не радіти?! І ми теж набираємось цієї щедрості, всотуємо в душу благодійну висоту осіннього неба блакитного.

На довгі доброносні дні. Канікули кінчаються.

Навчальний рік починається.

Успіхів усім вам!

Делія Дубей, 8 місяців,
с. Коштюй

Алекс-Іоан Грижак, 1,5 років,
с. Коштюй

Димітрія Роман, 7 років,
с. Луг над Тисою

Василь Поп, 7 років,
с. Луг над Тисою